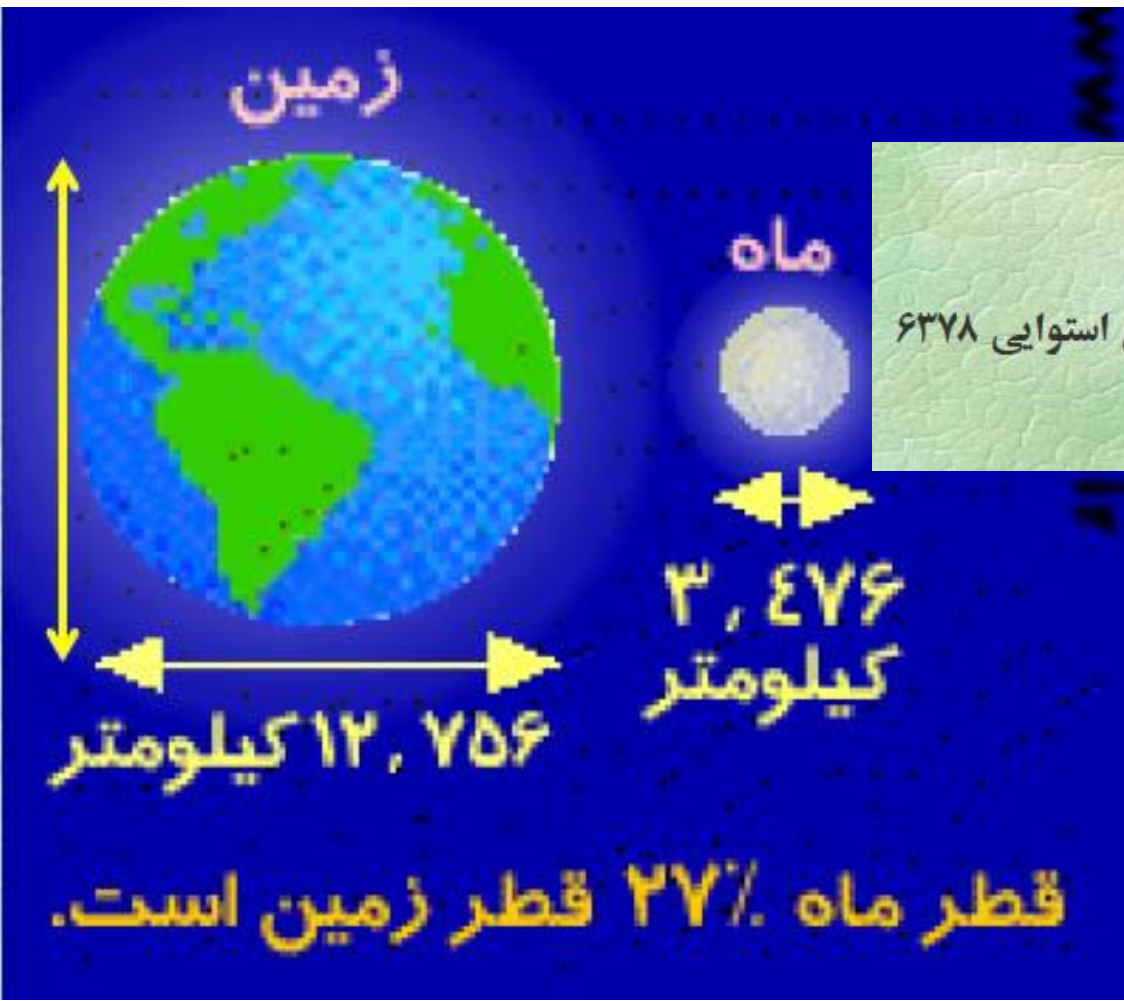

کیهان و کیهان شناسی:

به مجموعه فضا و هستی کیهان و به پژوهش های علمی درباره قوانین کیهانی و فلسفه طبیعت و هستی که معمولاً وسیله دانشمندان رشته نجوم ، فیزیک و ریاضیات انجام می شود کیهان شناسی گویند.

کهکشان : به هر یک از منظومه های عظیم ستارگان، کهکشان گویند و واحد تشکیل دهنده جهان می باشد.

منظومه شمسی : منظومه شمسی ترکیبی از خورشید و ۹ سیاره اصلی بنام تیر عطارد، ناهیدزهره، زمین ، مریخ، برجیس مشتری، کیوان زحل ، اورانوس ، نپتون ، پلوتون و اقمار آنها است.

زمین دارای چه نوع شکلی است؟

مطالعه نیوتن در قرن ۱۷ نشان داد زمین کره کامل نیست و امروزه با استفاده از ماهواره ها شعاع استوایی ۶۳۷۸ کیلومتر و شعاع قطبی ۶۳۵۲ کیلومتر است.

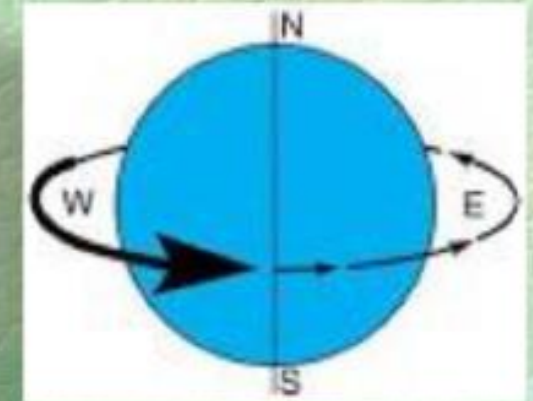
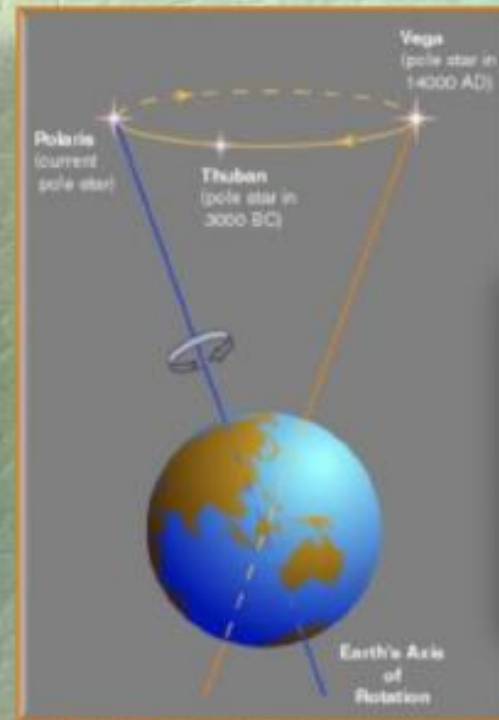
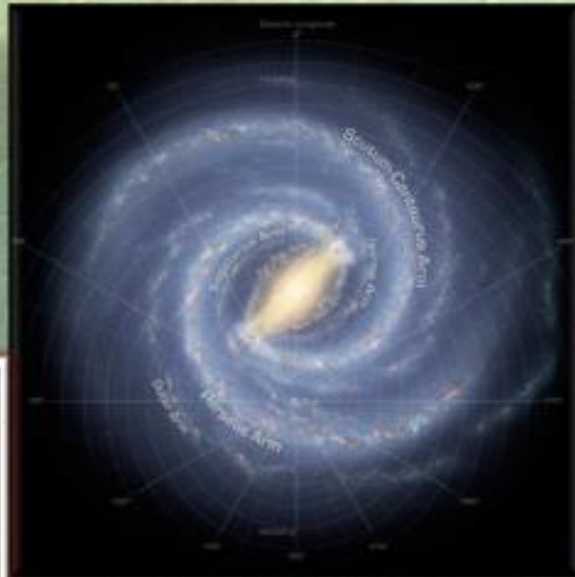
حرکات زمین

حرکت وضعی

حرکت انتقالی

حرکت محوری

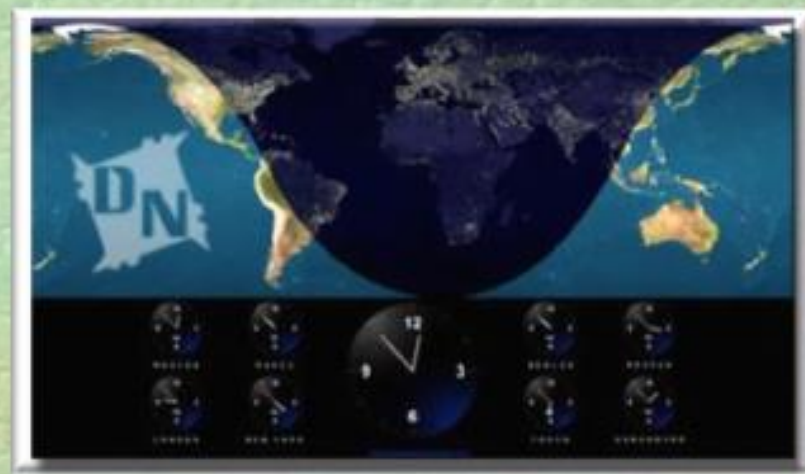
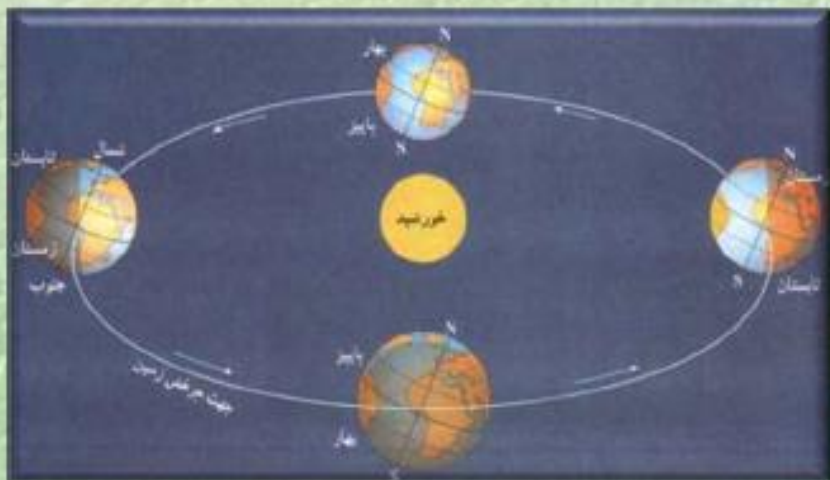
حرکت کهکشانی

مرکز علمی - کاربردی
هلال احمر

خانم دکتر یوسفی

مبانی جغرافیای ایران

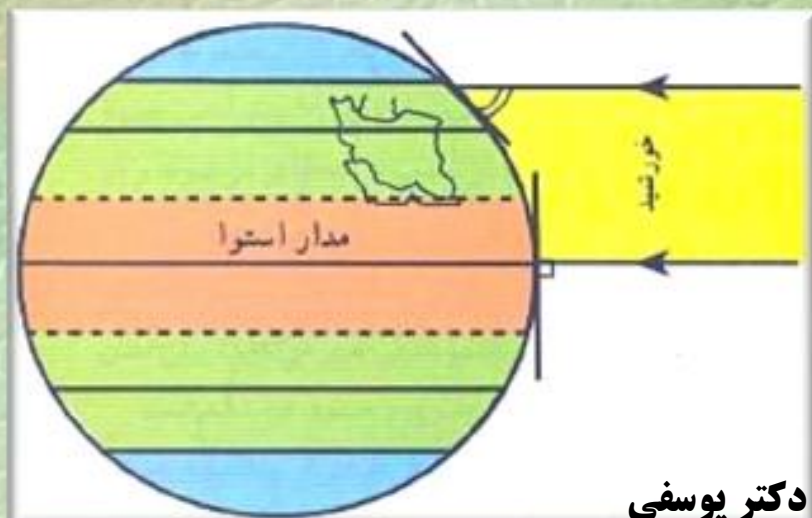
آهنگ فصلی

اختلاف طول
مدت روز و
شب

از حرکت
انتقالی زمین
چه نتایجی
بدست می
آید؟

منطقه های آب
و هوایی

توزیع نامساوی
گرمای
خورشید

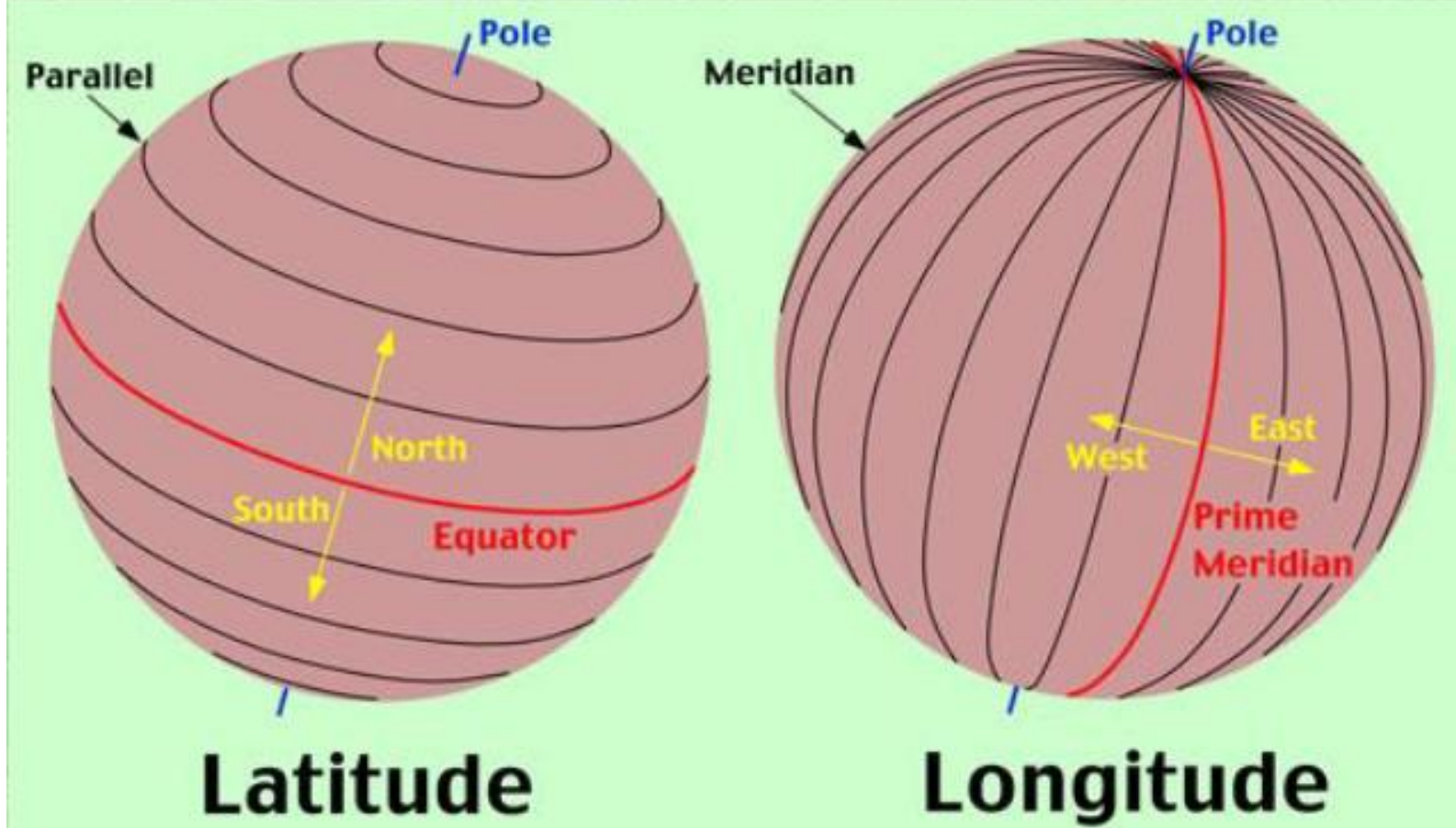
خانم دکتر یوسفی

مبانی جغرافیای ایران

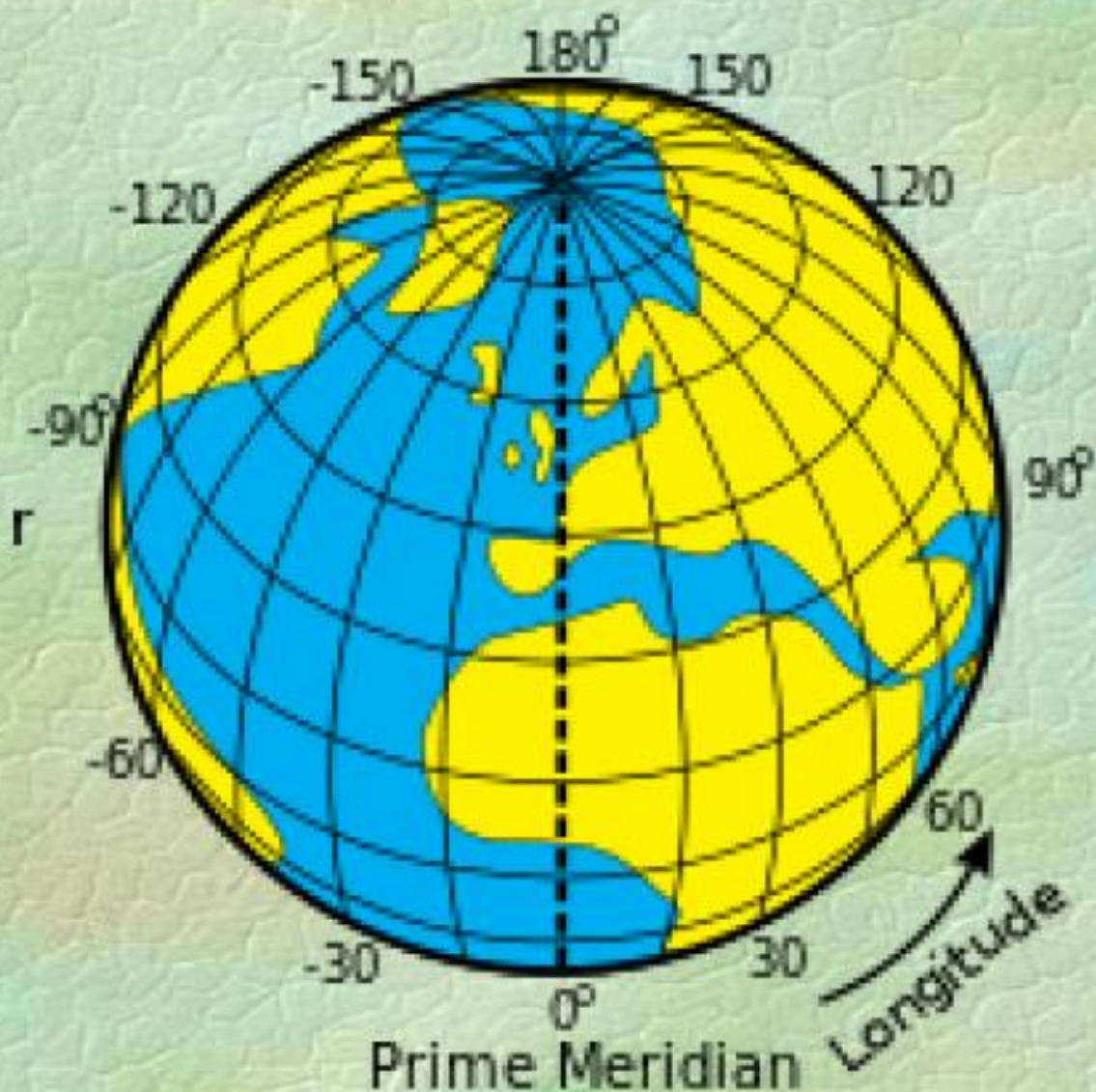
موقعیت جغرافیایی سیاره زمین:

۱- طول جغرافیایی (نصف النهار) latitude

۲- عرض جغرافیایی (مدار) longitude

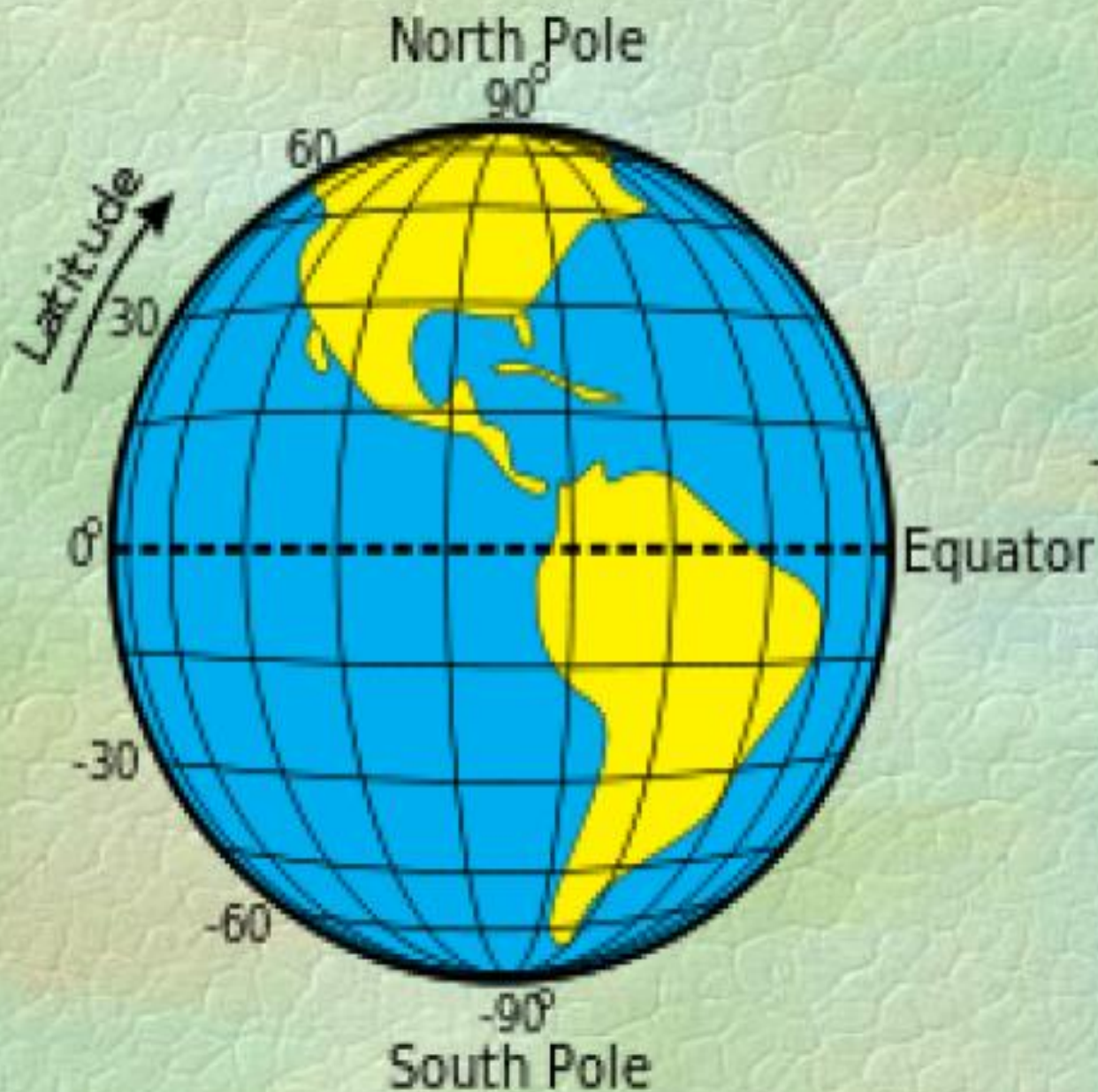
طول جغرافیایی (نصف النهار)

نصف النهار مبدأ گرینویچ است که به سمت شرق و غرب ۱۸۰ درجه تقسیم شده است که نیم کره شرقی روز را زودتر و نیم کره غربی دیرتر می بیند از طول جغرافیایی برای تقسیم بندی ساعتهای کره زمین استفاده شده است.

پس فاصله هر نقطه از زمین نسبت به نصف النهار گرینویچ را طول جغرافیایی می نامند.

عرض جغرافیایی (مدار):

زمین از خط استوا تا قطب به صورتی درجه بندی شده که صفر خط استوا و نقطه قطبی ۹۰ درجه می باشد از عرض جغرافیایی برای تعیین مناطق آب و هوایی استفاده میشود. پس فاصله زاویه ای هر نقطه از زمین نسبت به خط استوا را عرض جغرافیایی می نامند.

۲. میزان ارتفاع و جهت کوهستان ها

با افزایش هر ۱۰۰۰ متر ارتفاع، دمای هوا به طور میانگین حدود ۶ درجه سانتی گراد کاهش می یابد. پس در نواحیر کوهستانی کشور، آب و هوا سردتر و در دشت های داخلی کشور، که ارتفاع کمتری دارند آب و هوا گرم تر است. جهتر رشته کوه های بلند مانند البرز و زاگرس نیز در پراکندگی جغرافیایی بارش کشور اثر دارد. این عامل موجب بارش های بیشتر در دامنه های شمالی البرز و دامنه های غربی زاگرس شده است.

۳. ورود توده های هوا به کشور

توده هوا، حجم بزرگی از هوا است که ویژگی فیزیکی آن به خصوص از نظر دما و رطوبت، در سطح افقی در صدها کیلومتر تقریباً همسان باشد. در طول سال، انواع توده های هوا وارد کشور ما می شوند و آب و هوای ایران را تحت تأثیر خود قرار می دهند. این توده ها شامل توده هوای غربی، توده هوای سیبری، توده هوای سودانی، توده هوای عربستان و توده هوای مرطوب موسمی است. مهم ترین عامل ریزش برف و باران و تأمین آب در کشور، توده هوای مرطوب غربی است که در دوره سرد سال وارد کشور می شود.

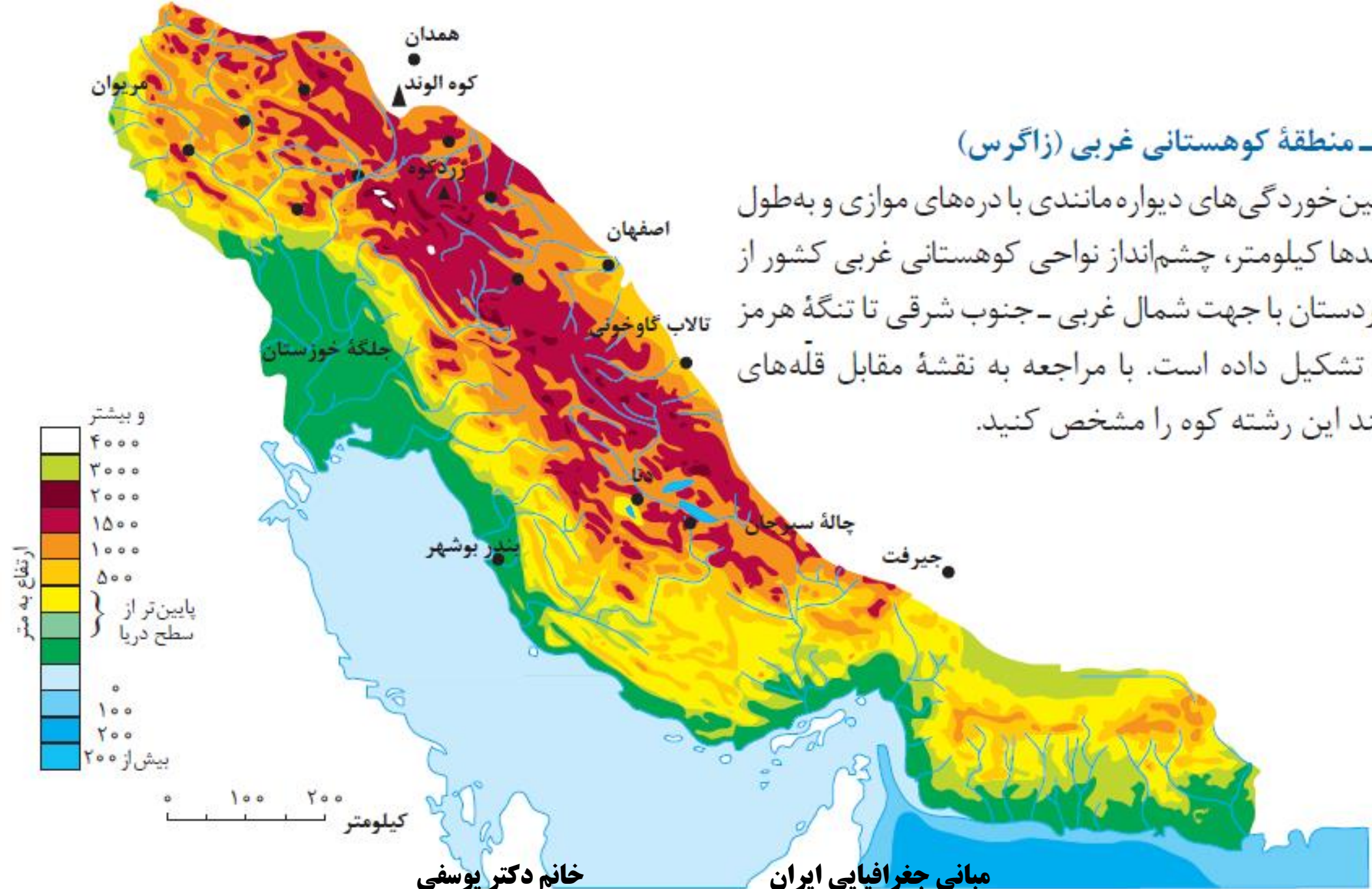
خانم دکتر یوسفی

مبانی جغرافیایی ایران

۱- دوره کوتاه‌تر به دوره انتهایی زمان‌های زمین‌شناسی گفته می‌شود که تقریباً ۲/۵ میلیون سال اخیر را دربرمی‌گیرد و طی آن، دوره‌های یخبخالی و بین‌یخبخالی، دوره‌های بارانی و خشک به وقوع پیوسته و آثار زیادی بر ناهمواری‌ها بر جای گذاشته است. گسترش زندگی انسان و شهرنشینی هم باعث تغییرات زیادی در ناهمواری‌ها طی این دوره شده است.

۲- منطقه کوهستانی غربی (زاگرس)

چین خوردگی‌های دیواره ماندی با دره‌های موازی و به طول صدها کیلومتر، چشم‌انداز نواحی کوهستانی غربی کشور از کردستان با جهت شمال غربی - جنوب شرقی تا تنگه هرمز را تشکیل داده است. با مراجعه به نقشه مقابل قله‌های بلند این رشته کوه را مشخص کنید.

خانم دکتر یوسفی

مبانی جغرافیایی ایران

نقشه رشته کوه زاگرس

● در جنوب استان سیستان و بلوچستان و اطراف چاله جازموریان در کرمان، منطقه مکران واقع شده است که در آن رشته کوه‌های بشاگرد و اطراف آن با ارتفاع نسبتاً کم و فرسوده‌ای وجود دارد. در این کوه‌ها، فرسایش، شکل‌های زیبایی با دره‌ها، چاله‌ها و گودال‌های عمیق ایجاد کرده است که آنها را «ناهمواری‌های مریخی» هم گفته‌اند. در استان‌های هرمزگان و بلوچستان جنوبی در فاصله این ناهمواری‌ها تا دریای عمان، چندین گل‌فشان وجود دارد که همانند چشمه‌های گلی می‌جوشد، اما فعالیت آنها کم و زیاد می‌شود. علت فعالیت این چشمه‌های جوشان، فعالیت‌های زمین ساختی است.

کوه‌های مریخی

گل‌فشان

شکل ۱۶- دریاچه مسیله

دشت کویر: موقعیت آب و هوایی در نواحی مرکزی ایران به گونه‌ای است که یکی از بزرگ‌ترین کویرهای جهان را به مساحت ۶۰ هزار کیلومتر مربع به وجود آورده است. کویر، بخشی از بیابان است و به نمکزارهای پف کرده‌ای گفته می‌شود که تبخیر شدید، عامل اصلی شکل‌گیری آن است. بخش بزرگی از دشت کویر، بیابان واقعی است؛ یعنی میانگین بارش سالانه آن از ۵۰ میلی‌متر کمتر است.

شکل ۱۷- بیابان لوت

بیابان لوت: لوت یکی از خشک‌ترین بیابان‌های ایران است که در عین حال، یکی از گرم‌ترین مناطق کره زمین نیز به‌شمار می‌آید. لوت در جنوب شرق ایران قرار دارد. بخش زیادی از این بیابان به دلیل قرارگیری در منطقه فشار زیاد جنب حاره‌ای، کمتر از ۳۰ میلی‌متر باران دارد. وسعت این بیابان حدود ۸۰ هزار کیلومتر مربع است.